

Julian T. Krzyżanowski¹

Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
Szkola Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Czynniki wpływające na wysokość polskiej składki do ONZ ds. Wyżywienia i Rolnictwa

Factors influencing the level of Polish contribution to the United Nations organizations (FAO) – how is it composed?

Synopsis: Skala składek do różnych organizacji Narodów Zjednoczonych oparta jest na podobnych zasadach. W artykule przedstawiono ewolucję ustalania składek, metodykę wyznaczania oraz potrzeby i możliwości korekty wysokości składek.

Słowa kluczowe: polska składka, FAO, zdolność płatnicza, budżet ONZ

Abstract: Scale of contribution to different United Nations organizations is based on similar principles. The evolution of appropriating the contribution, methods of apportionment, needs and possibilities of corrections have been presented in the paper.

Key words: Polish contribution, United Nations Organization, FAO, capacity to pay, U.N. budget

Wprowadzenie

Polska składka z tytułu członkostwa w Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i rolnictwa (FAO) wynosi na rok 2013 ponad 2 miliony USD i ponad 1,5 mln EURO. Ustalona ona została na lata 2012 - 2013 wg wynoszącej dla Polski 0,832% skali składek przyjętej przez 37 Sesję Konferencji FAO w czerwcu r. 2011 [Informacja... 2011].

Skala składek w FAO na dwuletnie okresy budżetowe określana jest przez bezpośrednie zastosowanie skali ONZ, obowiązującej w roku kalendarzowym Konferencji przyjmującej budżet na okres dwuletni. Skala jest modyfikowana arytmetycznie z uwzględnieniem różnicy między liczbą członków ONZ, a liczbą członków FAO. W całym opracowaniu możemy więc przyjąć, że takie same reguły rządzą ustalaniem wysokości składek do wszystkich agend ONZ, w tym do FAO.

W opracowaniu stawiamy 2 hipotezy:

- składka do FAO, a ogólnie ONZ jest relatywnie wysoka,
- jej ustalanie oparte jest na niejasnych kryteriach.

Co dwa lata państwa członkowskie ONZ negocjują wielkość wydatków z budżetu ONZ oraz z budżetu misji pokojowych. Negocjacje te skupiają się na ONZ-owskiej „skali składek”, w której każdemu państwu członkowskiemu przypisywane są konkretne udziały w budżecie, zasadniczo na podstawie zdolności płatniczej tego państwa obliczanej na podstawie dochodu narodowego brutto (DNB) i przy uwzględnieniu różnych dodatkowych

---

¹ Dr hab., profesor SGGW, email: julian_krzyzanowski@sggw.pl

kryteriów [U.N... 2010]. Aktualny system oparty jest na metodzie, której zastosowanie powoduje, o czym szczegółowo w dalszej części opracowania, że 16 państw pokrywa prawie 80% kosztów funkcjonowania instytucji ONZ, mając przy tym nieproporcjonalnie małą możliwość kształtowania samego budżetu. Ta nieracjonalna metoda rachunku osłabia starania w kierunku reformy ONZ mające na celu poprawienie efektywności, przejrzystości i rozliczalności systemu składek.

W czerwcu 2012 r. Komitet Składek ONZ, organ składający się z ekspertów mających za zadanie analizę skali składek spotkał się by rozważyć problemy do rozstrzygnięcia. Dwa główne problemy, które wiążą się ze skalą składek ONZ, to:

- nadmierne skomplikowanie i nieprzejrzystość,
- nierównowaga w skali składek spowodowana tym, że nadmierną wagę przywiązuje się do „zdolności płatniczej” opartej na względnym udziale poszczególnych krajów w gospodarce światowej.

Stosowanie pojęcia zdolności płatniczej

Delegaci przeszłych krajów członkowskich, na konferencjach przygotowawczych przed utworzeniem ONZ – na których negocjowano szczegóły struktury organizacyjnej, zakres odpowiedzialności, ogólne zasady i procedury – niewiele czasu poświęcili na omawianie sposobu finansowania „nowej” organizacji. Ponadto Stany Zjednoczone tuż przed konferencją w Dumbarton Oaks wezwały do stworzenia systemu wag przy głosowaniu nad budżetem przyszłej ONZ, przy czym „siła głosu każdego państwa byłaby proporcjonalna do jego wkładu w wydatki organizacji” [Hildenbrand 1990]. „Klauzula o ważnym głosowaniu zniknęła”, ale została w końcu wprowadzona do „działalności Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju” [Singer 1961]. Karta Narodów Zjednoczonych, podpisana na konferencji w San Francisco w 1945 r., odzwierciedla to minimalistyczne podejście do kwestii budżetowych. Jedyne odniesienia do procedur budżetowych ONZ znajdują się w art. 17, 18 i 19. Art. 17 stanowi, że „Zgromadzenie Ogólne rozpatruje i zatwierdza budżet Organizacji” oraz iż „Członkowie Organizacji pokrywają jej wydatki w stosunku ustalonym przez Zgromadzenie Ogólne”. Zgodnie z art. 18 każde państwo członkowskie ma jeden głos, a ważne kwestie, w tym sprawy budżetowe, wymagają zatwierdzenia „większością dwóch trzecich głosów członków obecnych i głosujących”. Art. 19 stanowi, że „Członek Organizacji Narodów Zjednoczonych zalegający z opłatą składek na rzecz Organizacji nie ma prawa głosowania na Zgromadzeniu Ogólnym, jeżeli zaległość jest równa lub wyższa od sumy składek należnych od niego za ostatnie pełne dwa lata”, chyba że Zgromadzenie Ogólne „uzna, że należność wynika z okoliczności od niego niezależnych” [Charter... 2013]. Powierzchnowe potraktowanie kwestii budżetowych i brak szczegółowego określenia składek finansowych oraz decyzji budżetowych były celowe. Jak ujął to delegat wenezuelski, była to „jedna z najbardziej delikatnych i najgoręcej dyskutowanych kwestii w organizacji międzynarodowej” i unikano jej z obawy, że mogłoby to zniweczyć toczące się trudne negocjacje [Singer 1961]. Odrzucono sugestie, aby w Karcie zawrzeć szczegółowe ustalenia, jako że byłyby one „zbyt techniczne” dla Karty i zbyt trudne do zmiany w przyszłości, ponieważ wymagałoby to wprowadzenia poprawek do Karty.

Pominięcie tej kwestii ułatwiło negocjacje w San Francisco, stało się jednak powodem powtarzających się konfliktów i kryzysów na tle budżetowym przez kolejne 60 lat.

Na konferencji w San Francisco delegaci zgodzili się, że wszystkie państwa członkowskie będą brały udział w pokrywaniu wydatków ONZ, a zatem powinny mieć swój głos przy ustalaniu budżetu. Istniały jednak znaczące różnice poglądów co do interpretacji. Przedstawiciele Kongresu USA rozumieli, że obowiązki budżetowe nie będą równe, w szczególności w świetle spowodowanej II wojną światową zniszczenia gospodarek wielu potencjalnych państw członkowskich ONZ. Z drugiej strony od Stanów Zjednoczonych nie będzie się oczekiwać pokrywania nadmiernej części kosztów. Maksymalnie U.S.A. pokrywałyby 25% budżetu, k to miało miejsce w innych organizacjach międzynarodowych,

Na wspomnianej konferencji przyjęto także, że wydatki Organizacji Narodów Zjednoczonych powinny być dzielone na podstawie zdolności płatniczej poszczególnych krajów. Trudno jednak było wycenić tę zdolność wyłącznie metodami statystycznymi. Posługiwano się więc szacunkami. Przy wyliczeniach brano także pod uwagę dezorganizację gospodarek krajowych na skutek drugiej wojny światowej oraz zdolność krajów członkowskich do gromadzenia obcej waluty.

Występowały wtedy i występują nadal dwie przeciwstawne tendencje co do zgody krajów członkowskich na wyznaczoną wysokość składek: niektórzy członkowie mogą dążyć do nadmiernego pomniejszenia swoich składek, podczas gdy inni mogą pragnąć ich zwiększenia ze względów prestiżowych. Jeśli na wysokość składek nałożony jest górny limit, nie powinno to zniekształcać relacji pomiędzy wielkością składki danego kraju a jego zdolnością płatniczą. Przyjęto że tzw. skala, po jej ustaleniu przez Zgromadzenie Ogólne, nie powinna podlegać znacznym modyfikacjom przez co najmniej trzy lata, chyba że nastąpiły istotne zmiany we względnej zdolności płatniczej poszczególnych krajów [United... 2013]

Komitet Składek odbył w 1946 r. trzy sesje w celu wyznaczenia skali podziału spełniającej te kryteria [General Assembly... 2013].

Komitet i jego eksperci przeprowadzili następnie wyliczenia na podstawie szeregu kontrowersyjnych założeń. Zastosowali „zasadę opodatkowania progresywnego”, a ponadto dokonali „odpowiedniego zmniejszenia udziałów krajów, które ucierpiały na skutek wojny”. Na dodatek, w swoich kalkulacjach, musieli oni polegać na danych z lat przedwojennych, 1938-1940, wprowadzając poprawki uwzględniające skutki, jakie wojna miała dla różnych gospodarek [Luck 2003]

Kryteria wyznaczania wielkości składek do ONZ

Poczynając od skali składek na lata 1956-1958, Zgromadzenie Ogólne zaczęło stosować skalę w okresach trzyletnich.

Podstawą podziału „zasadniczo według zdolności płatniczej” był dochód narodowy brutto państwa członkowskiego przeliczony na dolary amerykańskie [U.N. General Assembly... 2012]. Zgodnie z instrukcjami Zgromadzenia Ogólnego ta wielkość podstawowa była modyfikowana na podstawie trzech czynników:

- **Względny dochód na mieszkańca.** Od samego początku państwa członkowskie próbowały zmniejszyć obciążenie finansowe wiążące się ze członkostwem w ONZ w przypadku krajów o bardzo niskim poziomie dochodów per capita, tak aby ich

zobowiązania finansowe w większym stopniu odpowiadały ich zdolności płatniczej. Członkostwo w ONZ nie miało według nich wiązać się z poważnymi obciążeniami finansowymi. W pierwotnej skali składek zapisano zmniejszenie składki aż o 40% w przypadku krajów, dla których dochód per capita wynosił mniej niż 1000 USD rocznie, według wzoru matematycznego zwiększającego zniżkę dla krajów o niższym dochodzie per capita. Przez lata Zgromadzenie Ogólne wciąż rozszerzało zakres odliczeń i zwiększało limit dochodu per capita uprawniający do zakwalifikowania się na tę zniżkę. Jednak, jak można wnioskować z ustalenia w 1946 r. składki minimalnej na 0,04%, Zgromadzenie nie uważało, że członkostwo powinno być bezpłatne, pomimo że wśród pierwszych państw członkowskich znajdowały się również bardzo biedne kraje, takie jak np. Haiti.

- **Tymczasowa dezorganizacja gospodarek krajowych na skutek drugiej wojny światowej.** Z powodu ogromnych zakłóceń ekonomicznych spowodowanych II wojną światową, w okresie tuż po wojnie nie istniały wiarygodne dane gospodarcze i w związku z tym przy tworzeniu pierwotnej skali do określenia dochodu narodowego z konieczności trzeba było wykorzystać dane przedwojenne. Komitet poczynił próbę dostosowania tych przedwojennych danych do rzeczywistości powojennej. Były to jednak tylko przybliżenia. Niemniej jednak do danych o dochodzie narodowym wprowadzono poprawki mające odzwierciedlać zmniejszenie zdolności płatniczej spowodowane wojną. W gruncie rzeczy dopiero w 1973 r. powrócono do operowania bieżącymi danymi statystycznymi [U.N...2013].
- **Zdolność członków do gromadzenia obcej waluty.** Komitet nie był w stanie uzgodnić praktycznego sposobu na systematyczne uwzględnianie w oszacowaniach dostępu do obcej waluty, zwłaszcza dolara amerykańskiego, w którym wyliczany był budżet ONZ. W sprawozdaniach stwierdzano jednak, że zdolność ta to „jeden z czynników wziętych pod uwagę przy określaniu niektórych składek [U.N. Office of... 2013].

Aktualnie stosowana metodyka wyznaczania składki do ONZ

Skala składek Narodów Zjednoczonych na lata 2010-2012 wyznaczona była na podstawie następujących czynników:

- oszacowania dochodu narodowego brutto poszczególnych krajów;
- średnich statystycznych okresów bazowych za trzy i sześć lat;
- współczynników konwersji wyznaczonych na podstawie rynkowych kursów wymiany walut;
- metody uwzględnienia wysokiego zadłużenia zastosowanej przy ustalaniu skali składek na lata 2007-2009;
- korekty z tytułu niskiego dochodu per capita;
- minimalnej wysokości składki - 0,001%; całkowitego budżetu
- maksymalnej wysokości składki dla krajów najsłabiej rozwiniętych w wysokości - 0,01%;
- maksymalnej wysokości składki dla państwa członkowskiego 22% [U.N. General Assembly... 2013].

Przez lata, dodatkowe kryteria proponował i badał ich wypełnianie Komitet Składek, którego zadaniem jest doradzanie Zgromadzeniu Ogólnemu w zakresie relacji, w jakiej

członkowie Organizacji pokrywają jej wydatki na mocy art. 17 ust. 2 Karty, który mówi o podstawowym kryterium tj. zdolności płatniczej poszczególnych krajów. Skala składek, po jej ustaleniu przez Zgromadzenie Ogólne, nie podlega znacznym modyfikacjom przez co najmniej trzy lata, chyba że jest jasne, iż nastąpiły istotne zmiany we względnej zdolności płatniczej. Komitet doradza również Zgromadzeniu Ogólnemu w sprawie określania składek dla nowych członków, próśb ze strony członków o zmianę składki oraz działań, jakie należy podjąć w związku ze stosowaniem art. 19 Karty [U.N. General Assembly, „Rules of Procedure”...2013].

Zgodnie z obecnie stosowaną metodyką wydatki budżetu regularnego są dzielone „zasadniczo według zdolności płatniczej” przy użyciu ośmiu wypunktowanych wyżej elementów i kryteriów. Podstawą skali pozostaje dochód narodowy brutto przeliczany na dolary amerykańskie przy użyciu rynkowych kursów wymiany (lub określonych przez ONZ skorygowanych cenowo kursów wymiany w przypadkach, gdy zastosowanie rynkowego kursu wymiany „spowodowałoby nadmierne fluktuacje i zaburzenia dochodu narodowego brutto”) [U.N. General Assembly, Report of the Committee... 2013]. Na początku swego istnienia ONZ miała poważne problemy z uzyskaniem danych, ale dzięki lepszej dostępności i dokładności danych podawanych przez rządy lub obliczanych przez ONZ – w połączeniu z danymi z Banku Światowego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego i innych międzynarodowych instytucji finansowych – problemy te w ostatnich dziesięcioleciach straciły na znaczeniu.

Średnie statystyczne okresy bazowe. Komitet przyjął na początku praktykę wykorzystywania wieloletniej średniej ze statystyk dotyczących dochodu narodowego w celu ograniczenia wpływu zmienności. W 1953 r. komitet zastosował średnią z danych za ostatnie dwa lata. W kolejnym roku były to trzy lata, i tak było aż do 1977 r. [S. General...2013]. W latach siedemdziesiątych, wiele krajów zaczęło argumentować, że stosowanie tak krótkiego okresu prowadzi do znacznych, destrukcyjnych zmian wysokości składki dla niektórych państw, gdy przyjmowana jest nowa skala. Kraje te twierdziły, że dłuższy okres przyczyniłby się do ustabilizowania zmienności stawek przy zmianach skali. Inne kraje wyrażały sprzeciw, argumentując, że zastosowanie dłuższego horyzontu czasowego maskuje aktualny, rzeczywisty stan gospodarki. Argumenty za stosowaniem dłuższego okresu przeważyły, i skale składek na lata 1978 i 1979 zalecane przez Komitet oparte były na średniej z siedmiu lat. W 1981 r. Zgromadzenie Ogólne posunęło się jeszcze dalej, polecając Komitetowi zastosowanie 10-letniego okresu bazowego na potrzeby ustalenia skali na lata 1983-1985. 10-letni okres bazowy był stosowany aż do skali na lata 1992-1994 [U.N. Office of Legal...2013], ale Zgromadzenie Ogólne zmieniło politykę w połowie lat 90. i zaleciło Komitetowi zastosowanie do wyliczenia skali na lata 1995-1997 okresów bazowych długości siedmiu i ośmiu lat [U.N. General Assembly, „Scale of Assessments...2013]. Do skali na lata 1998-2000 użyto sześcioletniego okresu bazowego, a od skali 2001-2003 stosowane były średnie z sześcioletnich i trzyletnich okresów bazowych [U.N. General Assembly, „Scale...2013].

Zadłużenie. Na początku lat 80. pojawiły się wśród krajów członkowskich głosy, że skala ocen nie odzwierciedla poprawnie ich zdolności płatniczej z uwagi na to, że w kategorii dochodu narodowego brutto nie jest odpowiednio uwzględniona konieczność spłacania zadłużenia zagranicznego. Zgodnie z poleceniem Zgromadzenia Ogólnego, Komitet zbadał różne metody uwzględnienia zadłużenia zagranicznego w skali składek. Z braku adekwatnych danych Komitet zastosował bardzo proste metody, zalecając niższe z tytułu długu jako stosunek dochodów z eksportu do długu zagranicznego wyrażonego

względem dochodu narodowego brutto. W skali na lata 1986-1988 Komitet zastosował metodę dwuetapową polegającą na „10-procentowej zniżce dla krajów najbardziej obciążonych długiem, zaś dla krajów mniej obciążonych - 7,5, 5 i 2,5 procentowej” [Extracts, Supplement No 7... 2013]. W skali na lata 1995-1997 natomiast wartość dochodu narodowego krajów zakwalifikowanych do umorzenia długu – tzn. w przypadku skali za lata 1995-1997 krajów o dochodzie per capita poniżej 6000 USD – zredukowano o kwotę wyznaczoną na podstawie teoretycznego stosunku długu do dochodów z eksportu; oznaczało to, że w tym samym okresie 1995-1997 12,5% długu tych krajów odpisano od ich dochodu narodowego [Extracts, Supplement No 8... 2013].

W obecnie obowiązującej skali zastosowano te same korekty, co w skali za lata 1995-1997, zwiększono jedynie próg dochodu per capita. Koszt uwzględnienia długu rozkłada się proporcjonalnie na państwa członkowskie o dochodach per capita powyżej progu uprawniającego do zastosowania korekty.

Korekta z tytułu niskich dochodów per capita. Od samego początku ONZ starała się zmniejszać obciążenie finansowe krajów o niskich dochodach. W pierwotnej skali dochodów przewidziane były obniżki do 40% dla krajów o dochodzie per capita niższym niż 1000 USD rocznie [U.N. General Assembly, „Report of the Committee... 1952]. W 1952 r., względnie szybko po ustaleniu pierwotnej skali, Zgromadzenie Ogólne zwiększyło maksymalną obniżkę z 40 do 50% [U.N. General Assembly, „Report of the Committee...1954]. W następnym okresie Komitet Składek zalecił udzielenie w skali na lata 1965-1967 dodatkowych zniżek krajom o dochodzie per capita mniejszym od 300 USD i odnośnie skali na lata 1971-1973 rozszerzenie tej praktyki na kraje o dochodzie per capita większym niż 300 USD, ale mniejszym niż 1000 USD [U.N. General Assembly, „Report of the Committee...1970]. Działając na podstawie poleceń Zgromadzenia Ogólnego, aby „zmienić elementy wzoru służącego do określania niskiego dochodu per capita tak, by dostosować go do zmieniających się światowych warunków gospodarczych”, dla skali na lata 1974-1976 komitet podniósł „górną granicę uprawniającą do zniżki do 1500 USD” i zwiększył „maksymalną zniżkę do 60%”. Dla skali na lata 1977-1979 zwiększono limit dochodu per capita uprawniający do obniżenia składki do 1800 USD, a maksymalną zniżkę podniesiono do 70 procent [Extracts, Supplement No.5...2013]. W 1981 r. podniesiono limit dochodów per capita uprawniający do 85% zniżki do 2100 USD, w 1984 r. – do 2200 USD, a w 1990 r. do 2600 USD [Extracts, Supplement No.6...2013]. Zgromadzenie Ogólne zmodyfikowało korektę z tytułu niskiego dochodu per capita w 1993 r. tak, aby samo wyliczanie było automatyczne, a „limit dochodów per capita był średnim dochodem per capita na świecie na dany statystyczny okres bazowy”, utrzymano przy tym zniżkę w wysokości 85%. Poprawkę uwzględniającą niski dochód zmniejszono w skali na lata 1998-2000 do 80%. Procedura ta cały czas działa, a koszt uwzględnienia długu rozkłada się proporcjonalnie na państwa członkowskie o dochodach per capita powyżej progu uprawniającego do zastosowania poprawki.

Składka minimalna. Od samego początku Komitet Składek otrzymywał ostrzeżenia przed działaniami państw członkowskich dążących do „nienależnej minimalizacji składek”. W pierwszej rezolucji określającej skalę składek Zgromadzenie Ogólne przyjęło składkę minimalną w wysokości 0,04%, mimo iż udział globalnego dochodu narodowego brutto kilku założycielskich państw członkowskich plasował się znacznie poniżej tego poziomu [Maddison 1995]. Decyzja ta oparta była na zasadzie stanowiącej, że „wspólna odpowiedzialność finansowa oznacza, że wszystkie państwa członkowskie pokrywają co

najmniej minimalny procent wydatków organizacji” U.N. General Assembly, „Scale of Assessments... 2013].

Składkę minimalną utrzymano przez prawie 30 lat, nawet wówczas, gdy liczba państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych wzrosła z 55 do 138, z czego większość nowych państw członkowskich stanowiły kraje o niskich dochodach i dopiero od niedawna niepodległe. Kraje o niskich dochodach zaczęły apelować o obniżenie dolnej granicy składek podczas debat w sprawie skali na lata 1969–1970, argumentując, iż „dla niektórych z państw objętych składkami na najniższym poziomie koszt uczestnictwa w Organizacji Narodów Zjednoczonych może stanowić znaczne obciążenie”. Komitet odrzucił ten projekt, twierdząc, że „stawka minimalna zastąpiła zwykłe kryteria zdolności płatniczej (...) Mimo iż Komitet był świadom licznych problemów natury finansowej i gospodarczej dla małych, od niedawna niepodległych krajów, w jego opinii nadal istniały podstawy do utrzymania stawki minimalnej” [U.N. Office of Legal Affairs... 2013]. Korzystając ze swojej liczebności, kraje o niskich dochodach podjęły próbę wpływnia na Komitet Składek w Zgromadzeniu Ogólnym tak, by obniżył „najniższy poziom składek” z 0,04% do 0,02% w ramach skali na lata 1974–1976, aby „umożliwić osiągnięcie krajowych priorytetów i zrównoważenie trendów inflacyjnych wpływających na ich płatności denominowane w dolarach” [U.N. General Assembly” Scale of Assessments... 1972]. W 1976 r. Zgromadzenie Ogólne poleciło Komitetowi dalsze obniżenie składki minimalnej do poziomu 0,01%, co zastosowano do skali na lata 1977–1979, ponownie powołując się na stwierdzenie, że ówczesny minimalny poziom składek „jest niezgodny z zasadą zdolności płatniczej” i powinien zostać obniżony, aby umożliwić „osiągnięcie krajowych priorytetów”. Zgromadzenie Ogólne obniżyło składkę minimalną aż do 0,001% w ramach skali na lata 1998–2000 [U.N. General Assembly, Report of the Committee... 1998] w oparciu o zalecenie Komitetu.

Obecna stawka składki minimalnej wynosząca 0,01% spowodowała istotne odejście od zasady zdolności płatniczej w odniesieniu do wielu mniejszych państw członkowskich. W celu rozłożenia ich udziału w wydatkach Organizacji pomiędzy te państwa członkowskie, zasadniczo według ich zdolności płatniczej, jak również w celu zmniejszenia liczby krajów, na które sytuacja ta wpłynęła negatywnie, Komitet zalecił, aby w ramach przyszłych skali składek wszystkie państwa członkowskie, których udział skorygowanego dochodu narodowego brutto wynosi mniej, niż obecna stawka minimalna w wysokości 0,01%, zostały objęte składką ustaloną na podstawie ich rzeczywistego udziału skorygowanego dochodu, z zastrzeżeniem stawki składki minimalnej w wysokości 0,001% [U.N. General Assembly, Report of the Committee... 1996].

Maksymalna wysokość składki w przypadku krajów najslabiej rozwiniętych w połowie lat 80. Zgromadzenie Ogólne wdrożyło korektę „systemu limitów” w celu złagodzenia wahań wysokości składek. Narzucono też maksymalny poziom składki w wysokości 0,01% dla krajów najslabiej rozwiniętych. Wzrost maksymalny opierał się na skali ruchomej, która państwom członkowskim płacącym wyższe składki przyznawała możliwość wyższej korekty, niż państwom członkowskim płacącym niższe składki. W 1991 r. Zgromadzenie Ogólne postanowiło stopniowo wycofywać system limitów; proces ten zakończył się w 2001 r. [United Nations, „Briefing on Methodology... 2013]. Zgromadzenie Ogólne utrzymało jednak w mocy zalecenie, by wysokość składki krajów najslabiej rozwiniętych nie przekraczała 0,01%. Maksymalna wysokość składki krajów najslabiej rozwiniętych pozostała na poziomie 0,01%, mimo iż ogólna minimalna wysokość składki została obniżona z 0,01% do 0,001%. Koszt składki maksymalnej rozkłada się

proporcjonalnie pomiędzy państwa członkowskie, z wyjątkiem państw członkowskich objętych składką minimalną.

Składka maksymalna. Od wprowadzenia pierwszej skali składek, Stany Zjednoczone sprzeciwiały się temu, by budżet w nadmiernym stopniu opierał się na wkładzie jednego państwa członkowskiego, żądając ustanowienia maksymalnego poziomu składki i następnie obniżenia tej wartości maksymalnej. Pozostałe państwa członkowskie nie wyrażały zgody na ten projekt, ponieważ oznaczał on podwyższenie ich własnych składek. Mimo iż w ramach pierwotnej skali nie uwzględniono wyraźnego górnego pułapu, Stanom Zjednoczonym udało się przeforsować, by pierwotna skala była rozwiązaniem tymczasowym, i w dalszym ciągu ponawiały zgłaszanie swojego projektu. W 1948 r. Zgromadzenie Ogólne uchwaliło rezolucję stanowiącą, iż „w zwykłych warunkach żadne państwo członkowskie nie może wносить za dany rok **składki większej niż jedna trzecia zwykłych wydatków** Organizacji Narodów Zjednoczonych” oraz że „po usunięciu istniejących niedociągnięć w ramach obecnej skali i po zgłoszeniu projektu stałej skali, w miarę poprawy światowej sytuacji gospodarczej, Zgromadzenie Ogólne ustanowi stawkę stanowiącą pułap stawki maksymalnej” [U.N. General Assembly, „Scale of Assessments... 1950].

W 1951 r. Zgromadzenie Ogólne zdecydowało, iż „składka państwa członkowskiego wpłacającego najwięcej nie przekroczy jednej trzeciej ogólnych składek państw członkowskich” [U.N. General Assembly, „Scale of Assessments... 1952]. W 1957 r. Zgromadzenie Ogólne uzgodniło, że „co do zasady, składka maksymalna państwa członkowskiego z tytułu zwykłych wydatków Organizacji Narodów Zjednoczonych nie przekroczy 30% ogólnej kwoty” i określiło kolejne kroki wdrażania tego pułapu od roku 1958 [U.N. General Assembly, „Report of ...1970]. Zgromadzenie Ogólne stopniowo obniżało wysokość składki maksymalnej z 33,33% w 1957 r. do 31,57% w ramach skali na lata 1968–1970. W 1972 r. Zgromadzenie Ogólne podjęło decyzję, że „co do zasady, maksymalna składka państwa członkowskiego z tytułu zwykłych wydatków Organizacji Narodów Zjednoczonych nie przekracza 25% ogólnej kwoty” i obniżyło składkę Stanów Zjednoczonych do 25% w ramach skali na lata 1974–1976 [U.N. General Assembly, „Scale of Assessments... 1974]. Po gwałtownym wzroście kosztów Organizacji Narodów Zjednoczonych na początku lat dziewięćdziesiątych, związanym przede wszystkim z nagłym wzrostem kosztów misji pokojowych, Stany Zjednoczone podjęły starania na rzecz obniżenia swojej składki do budżetu regularnego z powrotem do 22%, co obniżyłoby również ich płatności na rzecz misji pokojowych. Zgromadzenie Ogólne obniżyło pułap składek do 22% od skali na lata 2001–2003 do skali aktualnej. W ujęciu historycznym pułap składek Organizacji Narodów Zjednoczonych został zastosowany wyłącznie do Stanów Zjednoczonych. Ogólnie rzecz biorąc koszt składki maksymalnej rozkłada się proporcjonalnie pomiędzy państwa członkowskie, z wyjątkiem państw członkowskich objętych składką minimalną lub składką maksymalną przeznaczoną dla krajów najslabiej rozwiniętych.

Przewidywano, że ogólny efekt zmian metodycznych w ciągu ostatnich sześćdziesięciu lat, z wyjątkiem składek maksymalnych stosujących się wyłącznie do Stanów Zjednoczonych, znacznie zmniejszy obciążenie finansowe coraz większej części państw członkowskich ONZ. W miarę wzrostu liczby członków, w szczególności po przyjęciu większej liczby niepodległych krajów rozwijających się, coraz więcej państw członkowskich zaczęło korzystać z tych zniżek oraz walczyć o ich utrzymanie i rozszerzenie.

- W ramach pierwszej skali składek siedem z 55 państw członkowskich (13% ogólnej liczby) objęto składką minimalną w wysokości 0,04% [U.N. General Assembly, „Scale of Contributions...2013].
- W ramach ostatniej skali, przy której obowiązywała składka minimalna na poziomie 0,04%, objęto nią 63 ze 126 państw członkowskich (50% ogólnej liczby), po wielokrotnym rozszerzeniu korekty z tytułu niskiego dochodu *per capita* i po przyjęciu wielu krajów rozwijających się [U.N. General Assembly, „Scale of Assessments... 1970].
- W ramach skali na lata 1974–1976, dolna granica składek na poziomie 0,02% miała zastosowanie do 71 ze 135 państw członkowskich (53% ogólnej liczby).
- W ramach skali na lata 1978–1979, 66 państw członkowskich „objęto nową stawką minimalną w wysokości 0,01%, a 17 stawką 0,02%, w porównaniu do ogólnej liczby 81 państw członkowskich objętych stawką w wysokości 0,02% w skali na rok 1977 r.”. Zatem nawet po obniżeniu dolnej granicy składek do 0,01%, ponad 40% państw członkowskich objęto najniższą stawką składek.
- W 1998 r. w ramach skali na lata 1998–2000 składka minimalna na poziomie 0,001% miała zastosowanie do 30 ze 185 państw członkowskich. Tego samego roku 55 kolejnych państw członkowskich plasowało się co prawda powyżej poziomu 0,001%, jednak na poziomie lub poniżej poziomu 0,01%. W ramach skali na lata 2010–2012 na poziomie lub poniżej poziomu dawnej składki minimalnej w wysokości 0,01% plasowały się 93 państwa członkowskie, z czego 39 państw członkowskich objęto minimalną składką w wysokości 0,001%.

Polityka zdolności płatniczej: równe prawo głosu, nierówna odpowiedzialność finansowa

Od czasu utworzenia ONZ państwa członkowskie zgadzały się, że „co do zasady, wydatki Organizacji Narodów Zjednoczonych powinny być dzielone na podstawie zdolności płatniczej”. Stwierdzono wówczas, iż zdolność płatnicza ma charakter subiektywny i „trudno jest wycenić tę zdolność wyłącznie metodami statystycznymi, a ustalenie jakiegokolwiek ostatecznego wzoru jest niemożliwe”. Na podstawie ówczesnych zapisów i późniejszych decyzji państw członkowskich można jednak wyodrębnić kilka zasad.

Wśród pierwszych państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych znajdowały się również, jak już wspomniano bardzo biedne kraje, takie jak Haiti. Gdyby takie było życzenie państw członkowskich, mogłyby one zwolnić te kraje z opłat na rzecz jakichkolwiek wydatków ONZ. Możliwość ta została jednak odrzucona, ponieważ „wspólna odpowiedzialność finansowa oznacza, że wszystkie państwa członkowskie wpłacają co najmniej minimalny odsetek wydatków organizacji” [U.N. General Assembly, „Scale of Assessments... 1995].

Alternatywnie, przy ustalaniu pierwotnej skali składek, państwa członkowskie mogły przyjąć składki na tyle niskie, by miały charakter symboliczny lub nieistotny dla Haiti i innych biedniejszych państw członkowskich w 1946 r. Możliwość taka również została odrzucona; zamiast tego naciskano na to, by nawet najbiedniejsze państwo członkowskie wniosło składkę w wysokości 0,04% wydatków Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Obecnie kraje o niskich i średnich dochodach zyskują istotną obniżkę wysokości składki w zależności od ich udziału w gospodarce światowej.

Aktualna procedura wyliczenia skali składek Organizacji Narodów Zjednoczonych

1. Organizacja Narodów Zjednoczonych rozpoczyna od uzyskania danych dotyczących dochodu narodowego brutto każdego z państw członkowskich wyrażonego w walucie krajowej w okresie bazowym. Następnie dokonuje konwersji tych danych na dolary amerykańskie według kursu rynkowego lub według kursu skorygowanego cenowo ustalonego przez Wydział Statystyczny ONZ. Dane te służą do wyliczenia ogólnego dochodu narodowego brutto wszystkich państw członkowskich ONZ.
2. Kraje poniżej określonego poziomu dochodu narodowego brutto *per capita* (11 455 USD w ramach skali na lata 2010–2012 [U.N. General Assembly, „Report of... 2010]) odejmują 12,5% swojego długu zewnętrznego ogółem od dochodu narodowego brutto. Różnica powstała w wyniku obniżki dochodu narodowego brutto na skutek korekty z tytułu obciążenia długiem rozkłada się pomiędzy państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych, których dochód narodowy brutto *per capita* plasuje się powyżej progu kwalifikującego dany kraj do korekty z tytułu obciążenia długiem.
3. Ogólny dochód narodowy brutto Organizacji Narodów Zjednoczonych dzielony jest przez ogólną liczbę ludności wszystkich państw członkowskich w celu wyliczenia średniego dochodu narodowego brutto *per capita* Organizacji Narodów Zjednoczonych w okresie bazowym wynoszącym sześć lat i trzy lata.
4. Dane dotyczące dochodu narodowego brutto skorygowanego o wartość długu wykorzystywane są następnie do wyliczenia dochodu narodowego brutto *per capita* skorygowanego o wartość długu dla każdego z państw członkowskich.
5. Uzyskane w ten sposób dane dotyczące dochodu narodowego brutto *per capita* skorygowanego o wartość długu wykorzystywane są do ustalenia korekty z tytułu niskiego dochodu *per capita*, która ma zastosowanie do wszystkich krajów mieszczących się poniżej średniej wartości dochodu narodowego brutto *per capita* wszystkich państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych w okresach bazowych. Każdy kraj o dochodzie narodowym brutto *per capita* poniżej tej kwoty uzyskuje obniżenie dochodu narodowego brutto nawet o 80%, przy wskaźniku ustalonym odpowiednim wzorem [U.N. General Assembly, „Report of... 2011]. Wzór ten umożliwia ustalenie procentu, o który pomnożony jest dochód narodowy brutto danego państwa członkowskiego, skorygowany o wartość długu, w celu wyliczenia pierwotnego „wycieczalnego dochodu” tego państwa na potrzeby skali.
6. Różnica powstała w wyniku obniżki dochodu narodowego brutto na skutek korekty z tytułu niskiego dochodu rozkłada się pomiędzy państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych, których dochód narodowy brutto *per capita* skorygowany o wartość długu plasuje się powyżej progu kwalifikującego dany kraj do korekty z tytułu niskiego dochodu. Uzyskane w ten sposób skorygowane dane dotyczące dochodu narodowego brutto dzielone są następnie przez wysokość ogólnego dochodu narodowego brutto Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu ustalenia zmodyfikowanej wysokości składki każdego z państw członkowskich.

Tabela 1. Skala składek ONZ w porównaniu z udziałem w gospodarce światowej

Table 1. Scale of contributions to UN in comparison to the share in world economy

Wyszczególnienie	Udział w	Udział w światowym PKB w 2010 r.	
	budżecie ONZ w % 2012	parytety siły nabywczej	w % aktualnie w USD
Stali członkowie Rady Bezpieczeństwa			
Stany Zjednoczone	22,000	19,193	23,246
Wielka Brytania	6,604	2,971	3,623
Francja	6,123	2,930	4,140
Chiny	3,189	13,405	9,462
Federacja Rosyjska	1,602	3,567	2,273
Pozostali znaczący płatnicy			
Japonia	12,530	5,789	8,897
Niemcy	8,018	4,066	5,307
Włochy	4,999	2,469	3,215
Kanada	3,207	1,714	2,461
Brazylia	1,611	2,813	3,255
Indie	0,534	5,455	2,720
Afryka Południowa	0,385	0,679	0,566
Izrael	0,384	0,276	0,334
Indonezja	0,238	1,322	1,091
Iran	0,233	1,168	0,569
Znaczące grupy			
Grupa genewska*	79,933	52,231	63,790
128 krajów płacących najmniej (na podstawie składki do budżetu)	1,271	5,011	3,120
G-77 (131)	11,379	37,438	26,756
NAM (Ruch Państw Niezaangażowanych) (117)	6,231	20,369	13,386
OIC (Organizacja Współpracy Islamskiej) (56)	4,056	10,515	7,426

Uwagi: W danych liczbowych dotyczących grupy G-77, NAM i OIC nie uwzględniono Palestyny, która nie jest członkiem ONZ. W danych dotyczących 128 państw płacących najniższe składki nie uwzględniono Sudanu Płd. W przypadku Andory, Arabii Saudyjskiej, Australii, Bahrajnu, Bahamów, Barbadosu, Brunei, Birmy, Dżibuti, Haiti, Iranu, Jemenu, Kataru, KRL-D, Kuby, Kuwejtu, Liechtensteinu, Libii, Wysp Marshalla, Monako, Nauru, Nepalu, Nowej Zelandii, Omanu, San Marino, Somalii, Surinamu, Tuvalu, ZEA i Zimbabwe dane gospodarcze są niedostępne lub niekompletne. W przypadku gdy dane z roku 2010 nie były dostępne, korzystano z danych z roku 2008 lub 2009. W danych łącznych nie uwzględniono Sudanu Południowego.

* Grupa genewska składa się z 16 członków ONZ, które płacą przynajmniej 1% budżetu ONZ i mają wspólne sprawy dotyczące kwestii administracyjnych i finansowych. Członkowie to Australia, Belgia, Francja, Hiszpania, Holandia, Japonia, Kanada, Korea Płd., Niemcy, Rosja, Szwajcaria, Szwecja, USA, Wielka Brytania i Włochy.

Źródło: Zgromadzenie Ogólne ONZ „Scale of Assessment for the Apportionment of the Expenses of the United Nations” A/RES/64/248, 5 lutego 2010 r.; Zgromadzenie Ogólne ONZ, „Implementation of General Assembly Resolutions 55/235 and 55/236; Report of the Secretary-General.” A/Ses/64/220. 23 września 2009 r., Grupa 77. „The Member States of the Group of 77.” <http://www.g77.org/doc.members.html> (dostęp czerwiec 2012 r.); egipskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych. „Summit of the Non-Aligned Movement: Members; Observers and Guests.” 2009, <http://www.namegypt.org/en/AboutName/MembersObserversAndGuests/pages/defaults.aspx> (dostęp czerwiec 2012 r.).

7. Państwa członkowskie, których zmodyfikowana wysokość składki przypada poniżej poziomu składki minimalnej, tj. 0,001%, uzyskują podwyższenie składki do poziomu składki minimalnej. Dane dotyczące dochodu narodowego brutto pozostałych państw członkowskich ulegają proporcjonalnemu obniżeniu, z wyjątkiem kraju płacącego składkę maksymalną.
8. W przypadku, gdy którykolwiek z „krajów najsłabiej rozwiniętych” osiągnie składkę zmodyfikowaną w wysokości powyżej 0,01%, składka ta obniżana jest do tego poziomu. Dochód narodowy brutto pozostałych państw członkowskich podwyższany jest proporcjonalnie, z wyjątkiem kraju płacącego składkę maksymalną, w celu zrekompensowania tej korekty.
9. Składka maksymalna lub pułap w wysokości 22% mają zastosowanie do wszystkich państw członkowskich, których składka wyliczona przekracza ten poziom. Różnica powstała w wyniku obniżki dochodu narodowego brutto na skutek korekty z tytułu składki maksymalnej rozkłada się pomiędzy pozostałe państwa członkowskie proporcjonalnie, z wyjątkiem krajów, których składka wyliczona plasuje się na poziomie minimalnym w wysokości 0,001% lub na poziomie maksymalnym w wysokości 0,01% w przypadku krajów najsłabiej rozwiniętych.
10. Ostateczny dochód narodowy brutto każdego z krajów dzielony jest następnie przez ogólny dochód narodowy brutto wszystkich państw członkowskich Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu ustalenia ostatecznej wysokości składki każdego z państw członkowskich. Składki podlegają uśrednieniu w obydwu okresach bazowych (w okresie ostatnich sześciu lat i w okresie ostatnich trzech lat) i są uśredniane łącznie w celu uzyskania ostatecznej wysokości składki na potrzeby skali.

Niemniej jednak nawet zakładając doskonałą bezstronność, struktura i elementy skali drastycznie przesuwają obciążenia wśród członków ONZ. Jak wynika z tabeli 1, zarówno Chiny, jak i Rosja płacą zaniżoną składkę bazującą na danych nominalnych i skorygowanych o parytet siły nabywczej. Stany Zjednoczone płacą zaniżoną składkę bazującą na danych nominalnych, ale przepłacają składkę opierającą się na liczbach skorygowanych o parytet siły nabywczej. Francja i Wielka Brytania przepłacają w obu przypadkach. W przypadku obu rodzajów danych dużo przepłaca także Japonia. 128 członków uiszczających najniższe opłaty ma zaniżone składki. Jednak rzeczywistymi beneficjentami są bogate kraje rozwijające się (np. Brazylia, Chiny, Indie, Indonezja i Iran), które utrzymują swoje zaniżone składki dzięki wpływom w kluczowych ugrupowaniach w ramach Zgromadzenia Ogólnego, takich jak G-77, Ruch Państw Niezaangażowanych (NAM) oraz Organizacja Współpracy Islamskiej (OIC). Co nie powinno dziwić, bo w przeszłości to G-77 pod przewodnictwem Chin zawsze najbardziej nalegało na zachowanie obecnej metodyki [Swart 2009].

Praktyka ta stanowi wypaczenie zbiorowej odpowiedzialności finansowej członków. Zgromadzenie Ogólne, które ustanawia budżet i priorytety polityki ONZ, działa na egalitarnej zasadzie: jeden kraj – jeden głos. W przeważającej większości przypadków Zgromadzenie Ogólne podejmuje decyzje jednomyślnie. Gdy przeprowadzane są głosowania, większość decyzji zapada większością głosów członków. Niemniej jednak, decyzje w istotnych sprawach, takich jak budżet, wymagają zatwierdzenia przez większość na poziomie dwóch trzecich (128 spośród 192 członków), nawet jeśli tych 128 członków uiszcza niską składkę na rzecz budżetu ONZ. Struktura „jeden kraj – jeden głos” w ramach Zgromadzenia Ogólnego generuje efekt „gapowicza” polegający na tym, że kraje opłacające niską składkę na rzecz ONZ podejmują w jej ramach decyzje finansowe.

- Członkowie Grupy genewskiej, czyli 16 dużych płatników na rzecz budżetu ONZ, do których zresztą Polska nie należy, płacą składkę pokrywającą 79,933% budżetu ONZ [U.N. General...2012]
- Stany Zjednoczone udzielają największego wsparcia finansowego od momentu założenia ONZ w roku 1945 i obecnie płacą składkę pokrywającą 22% budżetu regularnego ONZ i 27,1391% budżetu ONZ na misje pokojowe.
- Łączna składka 128 krajów o najniższej składce w ramach budżetu regularnego – dwie trzecie ze 192 członków płacących składki w latach 2010-2012 – stanowiła w 2012 r. śmiesznie niską kwotę na poziomie 1,271% budżetu regularnego i jeszcze mniej, czyli 0,4678%, w przypadku budżetu na misje pokojowe, mimo iż zgodnie z zasadami ONZ grupa ta może samodzielnie przegłosować budżet.
- Składka 131 krajów wchodzących w skład Grupy 77 (G-77) (kraje rozwijające się) wynosiła łącznie 11,379% budżetu.
- 117 członków wchodzących w skład NAM płaci łącznie 6,231% budżetu Składka 56 krajów wchodzących w skład grupy OWI płaci składkę w wysokości 4,056% budżetu

Jak przedstawiono w tabeli 1, koszty ONZ drastycznie przesunęły się w stronę stosunkowo niewielkiej grupy krajów rozwiniętych, które w ogromnej mierze dotują znakomitą większość członków. Ponieważ nie stosuje się danych skorygowanych o parytet siły nabywczej, pogłębia to brak równowagi w dystrybucji opłat.

Możliwości restrukturyzacji skali składek

Ze skalą składek ONZ wiążą się dwa główne problemy: (1) nadmierne skomplikowanie i nieprzejrzystość i (2) nierównowaga w wielkości składek spowodowana tym, że nadmierną wagę przywiązuje się do „zdolności płatniczej”. W celu rozwiązania problemu nadmiernego skomplikowania i nieprzejrzystości powinno się:

- **Żądać większej przejrzystości.** Metodyka wyliczania skali składek nie jest przejrzysta. Organizacja Narodów Zjednoczonych na stronie komitetu nie podaje odpowiednich szczegółowych danych (takich jak na przykład informacja, które kraje stosują kursy rynku walutowego, a które kursy skorygowane lub wyliczeń składki przeprowadzanych krok po kroku. Komitet nie podaje także danych pierwotnych wykorzystywanych do ustalania skali składek.
- **Wyeliminować kryteria i ograniczenia mające zastosowanie wyłącznie w kilku przypadkach.** Powinno się wezwać ONZ do rezygnacji z maksymalnej stawki składki dla krajów najmniej rozwiniętych oraz z korekty z tytułu obciążenia długami. W ramach obecnej skali składek jedynie 7 krajów ma składkę na poziomie 0,01%. Spośród nich jedynie Angola, Bangladesz, Sudan i Jemen uważane są za kraje najmniej rozwinięte w ramach taryfikatora misji pokojowych ONZ. Nie ma sensu zachowywać tej arbitralnej zasady w przypadku tak małej liczby państw, w szczególności tych, w przypadku których ich PKB jest już sztucznie zaniżony w ramach korekty z tytułu niskiego dochodu. Powinny one być w stanie przyjąć na siebie raczej minimalny wkład do budżetu, szczególnie po korekcie z tytułu niskiego dochodu. Korekta z tytułu obciążenia długami jest arbitralna i powielona w tym sensie, że jest to korekta odzwierciedlająca wpływ zadłużenia na kraje o niskich dochodach, które już otrzymały zniżkę składki. Ponadto ma to mniejsze znaczenie niż w przeszłości. Kraje, którym ma to pomagać –

kraje o niskich dochodach – zazwyczaj mogą zaciągać u międzynarodowych instytucji finansowych lub krajów darczyńców pożyczki o bardzo preferencyjnym oprocentowaniu. Poza tym w celu obniżenia obciążenia długami krajów o niskich dochodach darczyńcy często zgadzają się na finansowanie starych długów nową pożyczką, na ich umorzenie i na udzielenie pomocy raczej poprzez dotacje aniżeli pożyczki. W konsekwencji w przypadku większości krajów o niskich dochodach korekta o zadłużenie jest dużo mniej istotna niż w latach minionych..

- **Przyjąć mniej skomplikowany wzór obniżania składki w przypadku krajów o niskich dochodach.** Obecny wzór jest zbyt skomplikowany. Aktualna metodyka powinna zostać poddana weryfikacji i uproszczona, aby lepiej umożliwiać członkom i zrozumienie sposobu obliczania składek.
- **Wyliczać składkę wg aktualnych danych** Banku Światowego i MFW, gdyż stwierdzono, że są to dane w pełni wiarygodne.

Tak więc dokładnie widać, że obecna składka jest wyliczana w sposób niejasny i arbitralny. Relatywnie najmniej płacą do wspólnej puli, jak już powiedziano bogate, kraje rozwijające się, głównie ze względu na swój status. Udział Polski w budżecie ONZ jest zbliżony do udziału krajów europejskich o zbliżonym PKB [Rocznik...2012]. Wkład do budżetu ONZ byłby niższy, gdyby dla krajów rozwijających się nie stosowano wielu często nieuzasadnionych upustów budowanych na niejasnych kryteriach. Na szybką poprawę innego sposobu naliczania składki nie ma co liczyć w najbliższej przyszłości, także ze względu na różne interesy krajów członkowskich. Stąd przy dużych kwotach płaconych corocznie do organizacji międzynarodowych można jedynie próbować maksymalizować efekty z przynależności do nich.

Literatura

- Charter of the United Nations, arts. 17–19, <http://www.un.org/en/documents/charter/index.shtml> [data odczytu: marzec 2013].
- Hilderbrand R.C.[1990]: *Dumbarton Oaks: The Origins of the United Nations and the Search for Postwar Security* (Chapel Hill, NC: University of North Carolina Press 1990), s. 110.
- Informacja Stałego Przedstawicielstwa RP przy FAO [2011], Rzym.
- Luck E.C. [2003]: *Reforming the United Nations: Lessons from a History in Progress, International Relations Studies and the United Nations Occasional Papers, No 1*, s. 30.
- Maddison A [1995]: *Monitoring the World Economy 1820–1992*, Organization for Economic Cooperation and Development, s. 161–192, 213–224, 225–228.
- Rocznik Statystyczny [2012] GUS, Warszawa.
- Singer D. [1961]: *Financing International Organization: The United Nations Budget Process* (The Hague: Martinus Nijhoff), s. 3.
- Swart L. [2009]: *Finding Agreement on Member States' Assessments Complicates Budget Approval*,” Center for UN Reform Education, November 10, 2009, <http://www.centerforunreform.org/node/410> [data odczytu: lipiec 2013].
- United Nations [1945]: *Report of the Preparatory Commission of the United Nations, December 23, 1945*, s. 108, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=PC/20 [data odczytu: luty 2013].
- U.N. General Assembly [1946]: *Report of the Committee on Contributions, A/80, October 11, 1946*, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/80 [data odczytu: luty 2013].
- U.N. General Assembly [1952]: *Report of the Committee on Contributions, Supplement No. 10, A/2161, 1952*, s. 2.
- U.N. General Assembly [1954]: *Report of the Committee on Contributions, Supplement No. 10, A/2716, 1954*, s. 2, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/2716 (supp) [data odczytu: maj 2013].

- U.N. General Assembly [1970]: Report of the Committee on Contributions, Supplement No. 11, A/8011, 1970, s. 8–11.
- U.N. General Assembly [1996]: Report of the Committee on Contributions, A/50/11/Add.2, July 22, 1996, s. 13, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/50/11/Add.2 [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [1998]: Report of the Committee on Contributions, Supplement No. 11, A/53/11, 1998, s. 7, [http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/53/11\(SUPP\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/53/11(SUPP)) [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [2010]: Report of the Committee on Contributions, Supplement No. 11, A/65/11, June 7–25, 2010, [http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/65/11\(SUPP\)](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/65/11(SUPP)) [Data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [2011]: Report of the Committee on Contributions, Supplement No. 11, A/66/11, 2011, s. iii, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/66/11 [data odczytu; lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [1950]: Scale of Assessments, A/RES/238(III)(A).
- U.N. General Assembly [1952]: Scale of Assessments for the Apportionment of the Expenses of the United Nations, A/RES/665(VII).
- U.N. General Assembly [1970] Scale of Assessments for the Apportionment of the Expenses of the United Nations, A/RES/2654(XXV), December 4, 1970, <http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r25.htm> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [1972]: Scale of Assessments for the Apportionment of the Expenses of the United Nations, A/RES/2961(XXVII)[A-D], December 13, 1972, <http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r27.htm> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [1976]: Scale of Assessments for the Apportionment of the Expenses of the United Nations, A/RES/31/95A-B, December 14, 1976, <http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r31.htm> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [1974]: Scale of Assessments, A/RES/2961(XXVII)[A-D].
- U.N. General Assembly [1993]: Scale of Assessments for the Apportionment of the Expenses of the United Nations, A/RES/48/223A-C, December 23, 1993, <http://www.un.org/Depts/dhl/resguide/r48.htm> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [1995]: Scale of Assessments, A/RES/31/95 [A-B].
- U.N. General Assembly [1997]: Scale of Assessments for the Apportionment of the Expenses of the United Nations, A/RES/52/215A-D, December 22, 1997, <http://www.un.org/depts/dhl/resguide/r52.htm> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [2010]: Scale of Assessments for the Apportionment of the Expenses of the United Nations, A/Res/64/248, February 5, 2010, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/64/248 [data odczytu: luty 2013].
- U.N. Office of Legal Affairs [1954]: Repertory of Practice of United Nations Organs: Extracts Relating to Article 17(2) of the Charter of the United Nations, Supplement No. 1 (1945–1954), vol. 1, s. 536, http://untreaty.un.org/cod/repertory/art17/english/rep_orig_vol1-art17_2_e.pdf [data odczytu: maj 2013].
- U.N. Office of Legal Affairs [1974]: Extracts: Supplement No. 5, s. 196.
- U.N. Office of Legal Affairs [1978]: Repertory of Practice of United Nations Organs: Extracts Relating to Article 17(2) of the Charter of the United Nations, Supplement No. 5 (1970–1978), vol. 1, s. 196, http://untreaty.un.org/cod/repertory/art17/english/rep_supp5_vol1-art17_2_e.pdf [data odczytu: maj 2013].
- U.N. Office of Legal Affairs [1984] Repertory of Practice of United Nations Organs: Extracts Relating to Article 17(2) of the Charter of the United Nations, Supplement No. 6 (1979–1984), Vol. 2, p. 220, http://untreaty.un.org/cod/repertory/art17/english/rep_supp6_vol2_art17_2_e.pdf [data odczytu: maj 2013].
- U.N. Office of Legal Affairs [1986]: Extracts: Supplement No 7, s. 13.
- U.N. Office of Legal Affairs [1990]: Extracts: Supplement No. 6, s. 222.
- U.N. Office of Legal Affairs [1995]: Extracts: Supplement No. 8, p. 11.
- United Nations General Assembly: Rules of Procedure, Rule 160, <http://www.un.org/en/ga/about/ropga/abq.shtml> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.S. General Accounting Office: United Nations: How Assessed Contributions for Peacekeeping Are Calculated, August 1994, s. 1, <http://gao.justia.com/departement-of-state/1994/8/united-nations-nsiad-94-206/NSIAD-94-206-full-report.pdf> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [1946]: Scale of Contributions to the Budgets of the United Nations for the Financial Years 1946 and 1947 and to the Working Capital Fund, A/RES/69(I), December 14, 1946, <http://www.un.org/depts/dhl/resguide/r1.htm> [data odczytu: lipiec 2013].
- U.N. General Assembly [2006]: Implementation of General Assembly Resolutions 55/235 and 55/236, A/61/139/Add.1, December 27, 2006, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/61/139/Add.1 [data odczytu: lipiec 2012].